

Spremljanje razvoja mladih osebnosti

Silvo Šinkovec, D. J., dr. ped. znanosti, psiholog, defektolog in teolog, je predavatelj, terapevt, voditelj več seminarjev, šol za starše in duhovnih vaj, urednik revije *Vzgoja*, duhovni asistent *DKPS* in direktor *Inštituta Franca Pedička*.

Leta 1995 sem sprejel delovno mesto šolskega svetovalnega delavca na *Škofijski klasični gimnaziji*. Pred tem sem študiral psihologijo, še prej specialno pedagogiko, filozofijo in teologijo. Ko sem prišel na gimnazijo, se mi je v prvem trenutku zdelo, da sem kar dobro pripravljen na novo delovno mesto. V naslednjih dneh, ko sem se spraševal, kakšne so moje naloge v tej vlogi, sem imel občutek, da me študij ni pripravil na to delo, kajti med študijem nisem bil deležen neposrednega usposabljanja za šolsko svetovalno delo. Moral sem začeti ustvarjati svoje delovno mesto, pri čemer mi je znanje z različnih področij študija prišlo zelo prav.

Prva oporna točka so bili kolegi iz sosednjih šol, s katerimi sem se srečeval v študijskih skupinah. Preko teh srečanj sem spoznaval vizijo tega dela, kot so jo snovali na *Zavodu za šolstvo*. V tistem času je nastajal etični kodeks šolske svetovalne službe, ki je začrtal vrednote in etični okvir svetovalnega dela, in v tem kontekstu je bil poučen posvet na mariborski pedagoški fakulteti. Takrat je začela izhajati tudi revija za šolske svetovalne delavce.

Vsak svetovalni delavec si mora ustvariti svoj način dela znotraj okoliščin, ki jih nudi ustanova, v kateri je zaposlen. Prva okoliščina so otroci in njihove potrebe; njim je to delo namenjeno in njihove razvojne potrebe so prvo izhodišče za svetovalca. Druga okoliščina je znanje: kaj je šolski svetovalni delavec prinesel s seboj s fakultete, na kateri se je usposabljal, in česa se bo moral še naučiti. Tretja okoliščina je pričakovanje vodstva ustanove: če so ravnateljeva pričakovanja jasna, mu šolska svetovalna služba lahko močno pomaga. Dobro sodelovanje med ravnateljem in šolsko svetovalno službo obrodi veliko sadov. Četrta okoliščina so predpisi države, ki določajo to vlogo. Neprecenljive vrednosti je, da država podpira in ohranja to delovno mesto. Peta okoliščina je strokovno okolje: študijske skupine in strokovni posveti, revije in druga literatura ter vse, kar ustvarja strokovne podlage za to službo. Šesta okoliščina so starši, kajti oni postanejo ključni dejavnik pri reševanju mnogih otrokovih stisk in od odnosa s starši je odvisna učinkovitost šolskega svetovalnega delavca.

Naj omenim še nekaj vstopnih točk svetovalnega delavca: vpis v šolo (spoznavanje novih učencev); vzgojni načrt (vizija, pedagoški koncept, vzgojna načela, dejavnosti); osebno delo z učenci, ki potrebujejo dodatno pozornost (bolezni, žalovanje, različne stiske, zlorabe); delo z razredom (poti učenja, razvojno-vzgojne teme, poklicno svetovanje); delo z izstopajoče nadarjenimi; odnos s starši in šola za starše; podpora učiteljem, predvsem razrednikom in vodstvu šole.

Odkar imamo v osnovnih šolah vzgojne načrte, je šolska svetovalna služba dobila novo priložnost. Vzgojni načrti skupaj z vzgojnimi koncepti dajejo potreben okvir šoli za osebno spremljanje učencev. Poleg učnih procesov šola skrbi tudi za celosten razvoj, zato je osnovna naloga šolskega svetovalnega delavca, da uveljavlja koncept celostnega razvoja učencev. Pri tem je pomembno, da preverja, za katera področja razvoja šola dobro skrbi, katera področja pa zanemarija ter ob katerem jedru osebnosti gradi svoje številne dejavnosti.

Ko smo izdali monografijo o dr. Pedičku, se mi je poleg mnogih drugih pomembnih prispevkov tega slovenskega pedagoga zdelo navdušujoče, da je v šestdesetih letih začel s šolskim svetovalnim študijem učencev, iz česar se je razvilo novo delovno mesto šolske svetovalne službe. Po petdesetih letih te službe je čas, da ponovno razmislimo o njeni vlogi.

Spremljanje razvoja mladih osebnosti vključuje tudi skupno iskanje smisla njihovega življenja, njihovih osebnih vrednot in najgloblje motivacije, ki vodijo k izpolnitvi osebnosti; ljubezen do domovine in lastnega jezika, kar pomaga oblikovati identiteto, demokratično kulturo in kulturo spoštovanja. Mladi morajo biti v stiku z resničnim, dobrim, lepim in svetim. Bistvo svetovalne službe je, da spremlja učence v njihovem osebnem razvoju, da postanejo samostojne in celovite osebnosti. To daje čar tej službi.